

УДК 796: 371.135: 382.164

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АНІМАЦІЙНИХ ПРОГРАМ У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Сидорук А.В., аспірант
кафедри туризму

Запорізький національний університет

Бондар К.А., аспірант
кафедри туризму

Запорізький національний університет

У статті висвітлені актуальні поняття стосовно впливу анімаційної діяльності на розвиток сільського зеленого туризму. Визначені основні форми, які спрямовані на формування базових цінностей. Запропоновано методи та принципи заохочення селян з розробки та проведення вільного часу. З'ясовано змістовність сільської анімації, а також її соціальна компетентність у становленні майбутньої самореалізації людини.

Ключові слова: *сільський туризм, анімація, анімаційна діяльність, анімаційні програми, дозвілля, туристи.*

В статье освещены актуальные понятия о влиянии анимационной деятельности на развитие сельского зеленого туризма. Определены основные формы, которые направлены на формирование базовых ценностей. Предложены методы и принципы поощрения крестьян по разработке и проведению свободного времени. Выявлены содержательность сельской анимации, а также ее социальная компетентность в становлении будущей самореализации человека.

Ключевые слова: *сельский туризм, анимация, анимационная деятельность, анимационные программы, досуг, туристы.*

Sydoruk A.V., Bondar K.A. PERSPECTIVES OF ANIMATION PROGRAMS IN THE DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM

The article covering the current notion regarding the impact on development of animation activities for green tourism. The main forms aimed at forming basic values. The methods and principles to encourage farmers to develop and conduct of free time. It was found richness rural animation and its social competence in the development of future personal fulfillment.

Key words: *rural tourism, animation, animated activities, animation programs, leisure, tourists.*

Постановка проблеми. Проблема покращення якості організації і обслуговування дозвілля туристів в Україні зараз є дуже поширеною. Адже забезпечення якості і організації дозвілля туристів притягує більше відвідувачів і приносить покращення економіки держави. Проблема покращення якості організації і обслуговування дозвілля туристів, у тому числі у сільській місцевості, можна розв'язати за допомогою анімації – пожвавлення програм обслуговування і організації дозвілля туристів. Анімаційна діяльність у сфері сільського туризму є невід'ємною частиною культурно-дозвільної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обґрунтування перспектив розвитку сільського зеленого туризму викликає значний інтерес у зарубіжних і вітчизняних дослідників. Зокрема, пошуком шляхів розвитку сільського зеленого туризму як напряму підприємницької діяльності присвячено праці В. Васильєва, Ю. Зінко, М. Малік, С. Килимистого, В. Куценко,

М. Рутинського та інших вчених. Проте серед науковців немає однозначної думки стосовно визначення основних принципів використання анімаційних програм для організації сільського зеленого туризму. Це формує досить широке поле для подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у визначенні рекомендацій стосовно організації та використання анімаційних технологій у сільському зеленому туризмі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільські території України мають надзвичайно багату історико-архітектурну спадщину, культуру, самобутній побут, даровані природою мальовничі ландшафти, а також лікувально-рекреаційні ресурси. Наші села багаті індивідуальним житловим фондом та добрими і працьовитими людьми. Водночас гострою проблемою багатьох сіл є зростаючий надлишок робочої сили. В цій ситуації варто розвивати ті галузі,

які не потребують для свого розвитку великих коштів. До таких галузей належить сільський зелений туризм, який вже давно практикується в Україні. Соціально-економічні зміни, що відбуваються в економіці України протягом останніх років, призвели не тільки до спаду виробництва, а й до значного погіршення якості життя сільського населення та руйнування потужної соціальної інфраструктури, яка вибудовувалась десятиріччями.

Агротуризм (сільський туризм) займає найважливіше місце в туристській галузі практично всіх країн світу, має динамічний розвиток і є прибутковим напрямом, що знаходить підтримку в урядів цих держав. У туристів з різних країн відпочинок в селі користується незмінним попитом і не менш затребуваний, ніж, наприклад, пляжний туризм.

В Україні ж туристична галузь тільки починає формуватися, і тому величезний потенціал сільських територій України (природний, історичний, етнографічний, культурний) ще далеко не затребуваний.

Агротуризм можна визначити як сектор туристичної галузі, орієнтований на використання природних, культурно-історичних та інших ресурсів сільської місцевості та її специфіки для створення, просування і реалізації комплексного туристичного продукту. Обов'язковою умовою є розташування засобів розміщення в сільській місцевості.

Сільський туризм має значні перспективи в Україні. В останні роки в нашій країні, так само як і в усьому світі, намітилася тенденція до переорієнтації потоків туристів із зовнішнього на внутрішній, став рости інтерес до відпочинку в різних регіонах і природних зонах держави. Все більшої значущості набуває екологічний фактор, пов'язаний з необхідністю зниження навантаження на навколишнє середовище в розвинених курортних зонах, а отже, з пошуком нових туристичних зон.

Відповідно, сільський туризм знаходиться в стадії активного розвитку, але його необхідно удосконалювати за допомогою впровадження нових технологій організації дозвілля для туристів.

Перш за все, цей напрям туризму можна розвивати, пропонуючи різноманітні програми, виходячи з цільової аудиторії: молодь, сім'ї, люди похилого віку, іноземні туристи тощо. Також можна пропонувати своєрідний аналог спортивного туризму – екстремальну форму виживання на занедбаних хуторах, віддалених від населених пунктів.

Анімаційне обслуговування в сільському туризмі має дуже великий потенціал. Для

розважання гостей застосовують певну низку заходів, які можна згрупувати так:

- 1) заходи, в основу яких покладено екскурсійне обслуговування;
- 2) заходи, в основу яких покладено проживання в сільській місцевості;
- 3) заходи, в основу яких покладено національні традиції;
- 4) спортивні заходи [4].

Екскурсія є обов'язковою частиною майже будь-якого туру. Раціональне розташування екскурсійних об'єктів від агрооселі дає можливість заохотити якомога більше туристів.

Анімаційні послуги, в основу яких входить саме проживання в сільській місцевості, користуються не меншою популярністю серед туристів. Розробляють такі послуги, як правило, самі ж туристи разом із власниками агросадиб. Неабиякою популярністю користуються такі послуги, як «участь у доїнні корів» чи «приготуванні їжі». Найпопулярнішими розвагами цієї категорії є рибалка, полювання, катання на конях, збирання ягід, грибів тощо. Ця категорія є найменш витратною для виробництва сільського туризму, тому такі послуги надають практично всі агрооселі.

До третьої групи анімаційних послуг, як правило, входять форми театралізованих національних світ, які заздалегідь будуть включатися в тур. Популярністю користуються козацькі турніри та театралізовані ярмарки.

Театралізовані вистави можуть не тільки зустрічати і проводити туристів, а і супроводжувати їх протягом усього туру.

Четверта група анімаційних послуг поки що замало розроблена підприємствами сільського туризму. Спортивні змагання, фестивалі, школи спортивного туризму на базі підприємств сільського туризму можуть залучити новий для цього виду туризму сектор споживачів – молодь. Цікавою є практика застосування анімаційних елементів змагань пішохідного, лижного, велосипедного, водного туризму та особливо тих, що не потребують спеціальної підготовки як з боку організаторів, так і з боку учасників [3].

Своєрідний інтерес викликає використання спортивних елементів у так званих quest-програмах (від англ. quest – шукання, пошук, дізнавання), коли виконання ланцюжка завдань і елементів веде до кінцевої мети (перемоги, призу). Такі програми вдало можуть використовуватись при організації господарями агросадиб анімаційних послуг на корпоративних вечірках бізнес-структур, особливо під час weekend-турів (від англ. weekend – вихідний, кінець

тижня), а також у рамках team-building (від англ. team – команда, building – будувати) – новий для нашої країни засіб мотивації персоналу та подолання конфліктів у колективі, який стає дедалі популярнішим, оскільки найчастіше саме у змаганнях проявляється командний дух, бажання пошуку нових ідей та методів менеджменту.

Використання анімаційних послуг може стати важливим чинником розвитку сільського зеленого туризму в Україні саме завдяки розробці конкурентної стратегії підприємства сільського зеленого туризму, в тому числі і розвитку спортивних послуг. Слід зазначити, що такі заходи не вимагають великих затрат. Звичайно, на такі заходи, їх організацію та суддівство повинні запрошуватися професіонали.

Таким чином, застосування анімаційних послуг при розробці конкурентної стратегії підприємства сільського туризму може стати важливим чинником розвитку сільського туризму в Україні, зокрема застосування анімаційних спортивних послуг в регіонах, що потребують підвищення аттрактивності для споживача. Важливо, що такі заходи не вимагають великих затрат, хоча бажано, щоб до їх організації взагалі та суддівства зокрема запрошувались професіонали. Як правило, додаткові витрати на оплату їх праці примножують загальну вартість туру тільки на 3–6%. За таких умов можна легко привернути увагу потенційних підприємств та відпочиваючих.

Анімація повинна бути забезпеченою кадровими та матеріальними ресурсами, а також чітко спланованою та регламентованою. Найважливішою рекреаційною функцією туристичної анімації є задоволення потреб туриста – його позитивні емоції та гарний настрій.

Сфера розваг, задовольняючи духовні потреби людини, робить її щасливою, а щастя, за визначенням Дж.Р. Уокера, дається тим, хто вміє добре відпочивати і розважатися [6]. Виходячи з позитивного впливу емоцій людини на її діяльність, вчені визначають соціальну спрямованість розвитку анімаційних програм, яка проявляється у вихованні, освіті, формуванні оптимістичного настрою, культурі поведінки людини.

Також для сільського туризму характерно застосування культуроохоронних технологій. Це обумовлюється проблематичністю змісту дозвілля сучасної молоді, який стає відірваним від культурного збагачення і часто є одностороннім споживанням соціокультурних продуктів. У симбіозі агротуризм і культуроохоронні технології створюють потужний засіб подолання назрілих в

суспільстві проблем. З одного боку, відбувається перетворення дозвілля і створення його нових форм, з іншого боку, проведення вільного часу стає нерозривно пов'язаним із процесом культурного пізнання. Крім занять сільськогосподарськими роботами, участі в традиційному побуті сільських жителів і проживання на лоні природи, в діяльність агротуристичних садіб вносяться інноваційні форми роботи. Це всілякі майстер-класи з народних художніх промислів і ремесел, організація масових фольклорних свят, що характеризуються вивченням і відродженням традиційного пісенного та хореографічного мистецтва і культури в цілому.

Цей вид заходів широко використовується в роботі агротуристичних садіб Латвії, де проводиться найбільший Міжнародний фольклорний фестиваль "Baltica". Що стосується України, то сільський туризм в Закарпатті нерозривно пов'язаний з вивченням побуту, культури і традицій козацтва, а також численних народів, які здавна проживають на українській землі. В одному з найбільш розвинених районів сільського туризму – в Гірському Алтаї – проводиться фольклорне свято «Купальська ніч», присвячене святу Івана Купала, що викликає у молоді в останні роки підвищений інтерес [2].

З впровадженням автентичних технологій в молодіжний туризм пов'язані популярні в наші дні історичні реконструкції, мета яких полягає у відтворенні матеріальної і духовної культури тієї чи іншої історичної епохи або конкретного регіону. Широкий діапазон факторів привабливості історичної реконструкції дає змогу молоді найбільш повно реалізувати духовні потреби в самоідентифікації і культурної трансформації, входячи в реальність минулого і стикаючись з «живою історією» [1].

Сучасні анімаційні технології у сфері сільського туризму є невід'ємною складовою культурно-дозвільної діяльності молоді під час туристичної подорожі. Для молоді в агротуризмі створюються анімаційні туристичні маршрути – цільові туристичні поїздки заради однієї анімаційної програми або безперервний анімаційний процес, розгорнутий у просторі у формі подорожі. В рамках анімаційної технології в сільському туризмі організовуються культурно-пізнавальні, тематичні, фольклорні, літературні, музичні, наукові, фестивалі, карнавальні та спортивні анімаційні програми [5].

Таким чином, особливості впровадження сучасних технологій соціокультурної діяльності в молодіжний сільський туризм насамперед визначаються специфічністю

цих двох феноменів. Неодмінно слід врахувати соціально-психологічні особливості молоді як споживача туристичних послуг та в той же час мати чітке уявлення про особливості організації агротуризму.

Для найбільш ефективного досягнення мети сучасними виробниками туристських послуг в агротуризмі застосовуються інноваційні технології, в які входять музеєфікація старовинних садиб, селянських будинків і пам'яток. У сільському туризмі широко застосовуються також сучасні інформаційні технології, які безпосередньо пов'язані з комп'ютеризацією процесу надання послуг в туризмі (електронні каталоги і квитки, онлайн-бронювання номерів та екскурсій, вивчення турів і комплексу послуг, що надаються в інтернет-джерелах тощо). Також в організації молодіжного дозвілля сільського туризму широко застосовуються культурозберігання, автентичні та анімаційні технології.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, Україна має багато перспектив для розвитку активних форм та технологій туризму. Рекреаційні ресурси та туристичні об'єкти дають змогу залучити іноземний капітал та створити спільні міжнародні туристичні фірми. Використання анімаційних технологій у сільському зеленому туризмі дає змогу залучати туристів в активну дію, саме завдяки особистісному контакту туриста з аніматором, їх взаємодії у розвагах, запропонованих

анімаційною програмою туристичного комплексу.

Завдяки туристській анімації відбувається залучення туристів до участі у культурно-пізнавальній програмі подорожі, створюються всі можливі умови для організації їх позитивного відпочинку та досягнення рекреаційного ефекту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сільський зелений туризм: Організація діяльності: [посібник] / [П. Горішевський, В. Васильєв, Ю. Зінько, Т. Коберніченко]. – К. : НМЦ «Освіта», 2005. – 128 с.
2. Килимистий С. Анімація в туризмі: [навч. посібник] / С. Килимистий. – К. : Видавництво ФПУ, 2007. – 188 с.
3. Килимистий С. Особливості ігрової анімації в туризмі / С. Килимистий // Туристично-краєзнавчі дослідження. – 2007. – № 7. – С. 200–213.
4. Малик М. Сільський аграрний туризм як чинник розвитку сільських територій України / М. Малик, Л. Забуранна // Економіка АПК: Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2012. – № 5. – С. 110–115.
5. Осипчук Н. Зелений туризм: Дослідження зеленого туризму з позиції Міністерства культури та туризму, послуги, які надаються відпочиваючим, кількість працюючих підприємств у сфері зеленого туризму / Н. Осипчук // Соціальна політика. – 2005. – № 23. – С. 4–7.
6. Рутинський М. Зелений туризм / М. Рутинський, Ю. Зінько. – К. : Знання, 2008. – 271 с.
7. Писаревский И. Предпосылки анализа уровня развития туристической сферы регионов Украины / И. Писаревский, Н. Петрова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2008dec/4_pisarev.php/